

به نام خدای مهربان

طراحی شده
ویژه امتحان
نهایی ۱۴۰۳

بانک سؤالات امتحانی

یازدهم

مجموعه کتاب‌های
پرسسوال

جغرافیای ۲

با خیال راحت (۲۰) شو!

بهر روز یحیی

• برای دریافت محتوای
آموزش تکمیلی
این کد رو اسکن کن.

هومان

مهروماه

فهرست

فصل اول:

ناحیه چیست؟

۵

- درس ۱: معنا و مفهوم ناحیه ۶
- نمونه سؤالات امتحانی ۸
- درس ۲: انسان و ناحیه ۱۱
- نمونه سؤالات امتحانی ۱۳

فصل دوم:

نواحی طبیعی

۱۷

- درس ۳: نواحی آب و هوایی ۱۸
- نمونه سؤالات امتحانی ۲۲
- درس ۴: ناهمواری‌ها و اشکال زمین ۲۷
- نمونه سؤالات امتحانی ۳۲
- درس ۵: نواحی زیستی ۳۷
- نمونه سؤالات امتحانی ۴۱

فصل سوم:

نواحی انسانی

۴۵

- درس ۶: نواحی فرهنگی ۴۶
- نمونه سؤالات امتحانی ۴۸
- درس ۷: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت) ... ۵۱
- نمونه سؤالات امتحانی ۵۴
- درس ۸: نواحی اقتصادی (تجارت و ...) ۵۸
- نمونه سؤالات امتحانی ۶۱

فصل چهارم:

نواحی سیاسی

۶۵

- درس ۹: معنا و مفهوم ناحیه سیاسی ۶۶
- نمونه سؤالات امتحانی ۶۷
- درس ۱۰: کشور، یک ناحیه سیاسی ۶۹
- نمونه سؤالات امتحانی ۷۳
- درس ۱۱: ژئوپلیتیک ۷۶
- نمونه سؤالات امتحانی ۷۹

فصل پنجم

آزمون‌ها

۸۳

- آزمون نوبت اول ۸۴
- آزمون نوبت دوم ۸۸

فصل ششم

پاسخ‌نامه

۹۷

کشور، یک ناحیه سیاسی

مشاوره: این درس در نیم سال دوم تدریس می‌شود و ۳ نمره هم به خود اختصاص داده است. از جمله درس‌هایی است که نکات زیادی را در خود جای داده مثل انواع مرزها و ویژگی و نحوه تعیین آن‌ها و نیز انواع نظام‌های سیاسی با توجه به مدیریت فضای جغرافیایی و... بنابراین دانش‌آموزان در سنامه را به دقت مطالعه کنند تا بتوانند به راحتی به سوالات پاسخ دهند.

تعریف: کشور: عبارت است از یک ناحیه سیاسی مستقل که دارای سرزمین مشخص، جمعیت دائمی و مقیم و حکومت مرکزی است و بر امور داخلی و خارجی خود حاکمیت دارد.

• امروزه ۱۹۳ کشور مستقل در جهان وجود دارد که عضو سازمان ملل متحدند.

ارکان بنیادی کشور

- ۱ سرزمین
- ۲ جمعیت (ملت)
- ۳ نظام سیاسی (حکومت)

- **حاکمیت** به عنوان عنصر چهارم کشور، یعنی داشتن استقلال و بی‌نیاز بودن از نظارت دولت‌های خارجی.
- حاکمیت یک کشور نشان‌دهنده استقلال و اقتدار سیاسی آن است.

سرزمین

- فضا و قلمرو جغرافیایی یک کشور، سرزمین آن است.
- **هویت مکانی** احساس تعلق است که به واسطه ارتباط با یک مکان در یک فرد یا گروهی از افراد برانگیخته می‌شود.

مرز

- هر کشور برای مشخص کردن قلمرو جغرافیایی خود به تعیین مرز نیاز دارد.
- **تعریف: مرز:** خطی اعتباری و قراردادی است که برای تعیین حدود یک ناحیه سیاسی از جمله کشور، بر روی زمین مشخص می‌شود.
- مرزهای سیاسی مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند.
- مرزها از این نظر اهمیت دارند که قلمرو رسمی اعمال مدیریت سیاسی هر کشورند و حدود حاکمیت و اداره یک حکومت را تعیین می‌کنند.
- امروزه خطوط مرزی کشورها ارزش حقوقی و بین‌المللی دارند؛ زیرا محدوده‌های کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می‌شود.

انواع مرز

- ۱ مرزهای طبیعی: مانند رود، کوه، بیابان، دریاچه، تالاب و...
- ۲ مرزهای غیرطبیعی (مصنوعی): مانند مدارها و نصف‌النهارها

کوهها

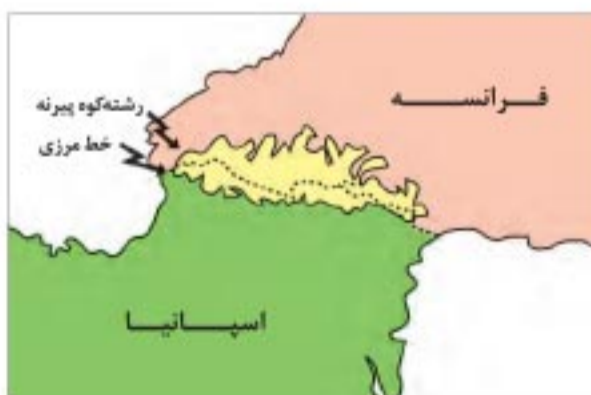
- برای تعیین خط مرزی در امتداد رشته‌کوهها، خط‌الرأس کوهها در نظر گرفته می‌شود.
- **تعریف: خط‌الرأس:** خطی که از متصل کردن نوک بلندترین نقاط کوهستانی به یکدیگر به وجود می‌آید.
- گاهی برای تعیین خط مرزی از امتداد ارتفاعاتی که میان دو کشور قرار گرفته است، استفاده می‌کنند.

رودها

انواع مرز روی رودها

- ۱ خط منصف
- ۲ خط تالوگ

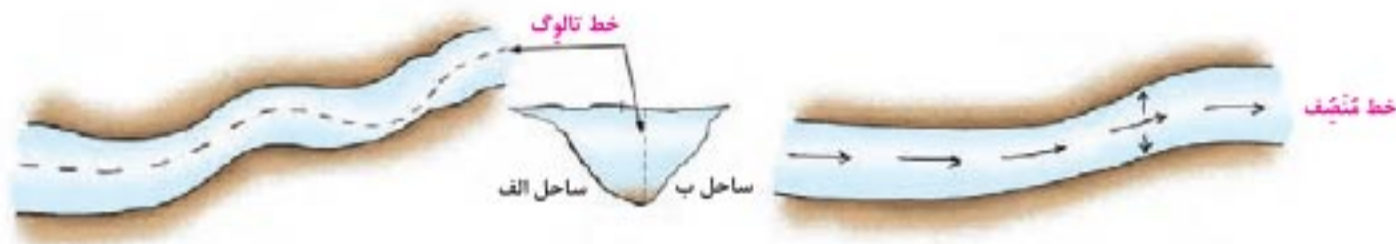
- **تعریف: خط منصف:** خطی است که از وسط رودخانه می‌گذرد و فاصله مرز از هر دو ساحل به یک اندازه است.
- **تعریف: خط تالوگ:** خطی است که از اتصال عمیق‌ترین نقاط رود به دست می‌آید.

کوه پیرنه - حد فاصل فرانسه و آسیایا

در رودهای قابل کشتی‌رانی، **تالوگ** بهترین خط مرزی است؛ چون هر دو کشور حق کشتی‌رانی در دو طرف آن را دارند.

تعیین خط مرزی رود به صورت تالوگ و خط منصف

دریاها

- برای تعیین مرز دریایی، ابتدا **خط مبنا** را معین می‌کنند.
- تعیین مرز دریایی بین کشورها، معمولاً کار آسانی نیست.
- خط مبنا پایین‌ترین **حد جزر** در دریاست.
- به آب‌های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) **آب‌های داخلی** می‌گویند که کشور مجاور دریا مالک آن‌هاست.
- از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی (۱۸۵۲ متر) **دریای سرزمینی** نامیده می‌شود که متعلق به کشور مجاور دریاست، اما سایر کشورها در آن منطقه، حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.
- **آب‌های آزاد** به بخش‌هایی از دریا گفته می‌شود که در مالکیت هیچ کشوری قرار ندارند.
- در آب‌های آزاد کشتی‌رانی، فعالیت‌های نظامی، ماهیگیری، ایجاد تأسیسات و تحقیقات برای همه کشورهای آزاد است؛ مشروط بر اینکه مداخله دریاوردی بین‌المللی نباشد.

مرزهای غیرطبیعی (مصنوعی)

- مدارها و نصف‌النهار جزء مرزهای غیرطبیعی (مصنوعی) محسوب می‌شوند؛ مانند مرز بین کانادا و آمریکا روی مدار ۴۹ درجه شمالی.

انواع مرزها از نظر پیدایش و شکل‌گیری

نوع مرز	ویژگی	مثال
پیش‌تاز (قبل از سکونت)	قبل از استقرار انسان‌ها ترسیم شده‌اند و بعدها مورد قبول دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند. (بهترین نوع مرز)	مرز بین کانادا و آلاسکا
تطبیقی	با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی، گروه‌های انسانی را از هم جدا می‌کنند.	مرز هند و پاکستان
تحمیلی	بدون در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می‌شوند.	مرز کره شمالی و جنوبی مرز کشورهای آفریقایی

نکته: مرز کره شمالی و کره جنوبی روی مدار ۳۸ درجه تعیین شده است؛ بنابراین مرزی تحمیلی و مصنوعی می‌باشد.

- **مرزهای هوایی:** مرز هر کشور مانند دیوار فرضی است که دورتادور سرزمین آن را احاطه کرده است و از طرف بالا نیز به سمت جو ادامه دارد.

نکته: هواپیماها برای عبور از مرزهای هوایی هر کشور باید اجازه بگیرند و ورود خود را به آسمان آن کشور اطلاع دهند.

اهمیت مرزها

دلایل اهمیت مرزها

- امنیت و استقلال کشور به آن‌ها وابسته است.
- در روابط کشور با کشورهای همسایه تأثیرگذارند و می‌توانند عامل ثبات و آرامش یا منازعه و اختلاف باشند.
- کشور ما حدود ۸۷۵۵ کیلومتر مرز مشترک با کشورهای همسایه دارد و با ۱۵ کشور از راه خشکی و دریا هم‌مرز است.
- حفاظت و مدیریت و کنترل مرزهای کشور برعهده **مرزبانان نیروی انتظامی** و دفاع از مرزهای زمینی و هوایی و دریایی کشور در برابر تهدیدات خارجی برعهده **نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران** است.
- مرزها تأثیر بسزایی در جابه‌جایی مسافران و مبادلات بازرگانی (صادرات و واردات کالا) و توسعه اقتصادی کشورها دارند.

نکته: مطالعه مرزها از موضوعات جغرافیایی سیاسی است.

تقسیمات کشوری

- حکومت‌ها برای اداره آسان‌تر فضای جغرافیایی کشورها و ارائه خدمات مناسب به شهروندان، به مرزبندی سیاسی - اداری در داخل کشور می‌پردازند.
- میزان اختیارات واحدهای سیاسی درون کشور از نظر بودجه، تأمین منابع مالی و قوانین و... در کشورهای مختلف، متفاوت است و به نوع نظام سیاسی آن‌ها بستگی دارد.

پایتخت، کانون سیاسی کشور

ویژگی‌های پایتخت

- مرکز اقتدار سیاسی یک کشور
- مرکز پخش فرمان‌ها و تصمیمات سیاسی در سراسر کشور
- محل استقرار رؤسای قوای مقننه، مجریه و قضائیه و وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های اصلی
- محل استقرار سفارتخانه‌های خارجی
- محل تصمیم‌گیری‌های سیاسی و ملاقات سران یک کشور با نمایندگان حکومت‌های سایر کشورها

نکته: پایتخت یک کشور معمولاً به بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یا کلان‌شهر آن تبدیل می‌شود.

عوامل مؤثر در انتخاب پایتخت

- ۱) داشتن قابلیت‌های محیطی مناسب: مانند دسترسی به آب و خاک حاصلخیز
- ۲) داشتن جمعیت قابل توجه
- ۳) قرار داشتن در تقاطع راه‌های ارتباطی و دسترسی آسان به سرتاسر کشور به‌ویژه مرزها
- ۴) داشتن قابلیت دفاعی مناسب و دور بودن از مرزها

نکته: برخی از پایتخت‌ها قدمت زیادی دارند؛ مانند شهر پاریس.

• در برخی کشورها به دلایل مختلف، پایتخت از یک شهر به شهر دیگر منتقل می‌شود؛ مانند انتقال پایتخت برزیل از شهر ریودوژانیرو به شهر برازیلیا یا انتقال پایتخت پاکستان از کراچی به اسلام‌آباد.

عوامل مؤثر در تبدیل پایتخت به کلان‌شهر

- تمرکز قدرت سیاسی و وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی
- تمرکز اقتصادی نهادهای مالی و پولی و شرکت‌های بزرگ و ثروت و قدرت

پیامدهای تبدیل پایتخت به کلان‌شهر

- رشد جمعیت
- ترافیک
- آلودگی هوا
- کمبود مسکن و خدمات

ملت

- **ملت** عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد.
- **ملت** جمعیتی است که در قلمرو یک سرزمین مشخص مستقر شده‌اند و اشتراکات تاریخی، زبانی، مذهبی و اقتصادی و آرمان‌های مشترک دارند.

حکومت

- **حکومت‌ها**، نظام مدیریت کشور است و انواع مختلفی دارد.

وظایف عمده مدیریت کشور

- **اداره امور سرزمین:**
  - حراست از قلمرو و مرزهای کشور
  - دفاع در برابر هجوم دشمنان
  - حفظ منابع طبیعی و بهره‌برداری از آنها
- **اداره سازه یا ساختار انسانی:**
  - وضع قوانین و مقررات
  - رسیدگی به اختلافات و قضاوت
  - خدمات‌رسانی به مردم، رفاه، تأمین اجتماعی و بهداشت و برقراری نظم و امنیت
- **روابط خارجی:**
  - روابط سیاسی، فرهنگی و اقتصادی با سایر کشورها
  - بستن پیمان‌ها و قراردادهای
  - همکاری با نهادهای بین‌المللی
  - پیشگیری از جنگ، برقراری صلح و توسعه همکاری‌های تجاری

الگوی مدیریت سیاسی فضا

انواع حکومت‌ها از نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشور و توزیع قدرت در پهنه سرزمین

۱) نظام سیاسی تک‌ساخت (یکپارچه)

۲) نظام سیاسی فدرال

۳) نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی

ویژگی نظام سیاسی تک‌ساخت (یکپارچه)

- راه یافتن از اروپا به سایر نقاط جهان
- پیشگام در این نظام سیاسی: فرانسه
- تقسیم کشوری به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر مانند استان و شهرستان
- تعیین حدود اختیارات واحدهای سیاسی کوچک‌تر توسط حکومت مرکزی
- اعمال قدرت سیاسی از پایتخت به سایر مناطق کشور
- اجرای تصمیمات دولت مرکزی توسط مدیریت‌های محلی
- قوانین و مقررات یکسان در تمام کشور

ویژگی نظام سیاسی فدرال

- تقسیم‌بندی کشور به چندین ایالت
- **حکومت و توزیع قدرت در دو سطح:**
  - فدرال (ملی و حکومت مرکزی)
  - ایالت (منطقه)
- مستقل بودن هر ایالت در تصمیم‌گیری در سطح قوه مقننه، مجریه و قضائیه
- حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده ایالت‌ها
- **تبعیت ایالت‌ها از مرکز در زمینه:**
  - سیاست خارجی
  - دفاع
  - پول ملی

ویژگی نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی

- بخش اعظم آن: به صورت تک‌ساخت
- یک یا چند بخش کوچک به صورت خودمختار
- مناطق خودمختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای در ناحیه خود دارند.
- عراق، جمهوری آذربایجان و انگلستان

انواع نظام مدیریت سیاسی فضا در کشورهای جهان

پیدایش و بقای یک کشور

مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشور

- هویت ملی
- همبستگی ملی
- پیوستگی سرزمینی

نکته: اگر این عوامل سه‌گانه تضعیف شوند، کشور در خطر نابودی و فروپاشی قرار می‌گیرد. در نتیجه حکومت‌ها باید عوامل پیدایش و بقای کشور خود را شناسایی کنند و برای حفظ و تقویت آن‌ها بکوشند.

سؤالات امتحان

بخش اول

کشور، یک ناحیه سیاسی

الف) درست و نادرست

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

۷۳۷. حکومت، یعنی داشتن استقلال و بی‌نیاز بودن از نظارت دولت‌های خارجی
۷۳۸. حاکمیت یک کشور نشان‌دهنده استقلال و اقتدار سیاسی آن است.
۷۳۹. کانون‌های سیاسی، مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند.
۷۴۰. برای تعیین خط مرزی در امتداد رشته‌کوه‌ها، خط‌الرأس کوه‌ها در نظر گرفته می‌شود.
۷۴۱. خط منصف بهترین خط مرزی در رودهای قابل کشتی‌رانی است.
۷۴۲. خط مبنا بالاترین حد جزر دریاست.
۷۴۳. از خط مبنا به سمت ساحل تا حدود ۱۲ مایل دریایی، دریای سرزمینی نامیده می‌شود.
۷۴۴. در محدوده دریای سرزمینی، سایر کشورها حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.
۷۴۵. مرز کانادا و آمریکا یک مرز مصنوعی محسوب می‌شود.
۷۴۶. مرز هند و پاکستان جزء مرزهای تحمیلی محسوب می‌شود.

ب) جای خالی

۷۴۷. _____ یک کشور نشان‌دهنده استقلال و اقتدار سیاسی آن است.
۷۴۸. هویت _____ احساس تعلق است که به واسطه ارتباط با یک مکان در یک فرد یا گروهی از افراد برانگیخته می‌شود.
۷۴۹. هر کشوری برای مشخص کردن قلمرو جغرافیایی خود به _____ نیاز دارد.
۷۵۰. مرزهای _____ مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند.
۷۵۱. امروزه خطوط مرزی کشورها ارزش _____ دارند.
۷۵۲. برای تعیین خط مرزی در امتداد رشته‌کوه‌ها، _____ کوه‌ها در نظر گرفته می‌شود.
۷۵۳. خطی که از وسط رودخانه می‌گذرد و فاصله مرز از هر دو ساحل به یک اندازه است، _____ نامیده می‌شود.
۷۵۴. در رودهای قابل کشتی‌رانی، _____ بهترین خط مرزی است.
۷۵۵. به آب‌های پشت خط مبنا به طرف ساحل _____ می‌گویند.
۷۵۶. برای تعیین مرز دریایی، ابتدا _____ را معین می‌کنند.
۷۵۷. _____ به بخش‌هایی از دریا گفته می‌شود که در مالکیت هیچ کشوری قرار ندارند.
۷۵۸. مرز بین کانادا و آلاسکا جزء مرزهای _____ محسوب می‌شود.
۷۵۹. مرز کره شمالی و جنوبی جزء مرزهای _____ می‌باشد.
۷۶۰. _____ عاملی برای ثبات و آرامش یا اختلاف و منازعه هستند.
۷۶۱. حفاظت و مدیریت و کنترل مرزهای کشور برعهده _____ است.

ج) چهارگزینه‌ای

۷۶۲. سه رکن بنیادی هر کشور کدام است؟
- ۱) حاکمیت، نظام سیاسی و جمعیت
- ۲) سرزمین، حاکمیت و جمعیت
- ۳) سرزمین، جمعیت و نظام سیاسی
- ۴) نظام سیاسی، حاکمیت و سرزمین
۷۶۳. کدام گزینه بیانگر استقلال و اقتدار سیاسی یک کشور است؟
- ۱) داشتن نظام سیاسی
- ۲) داشتن نیروی نظامی
- ۳) داشتن سرزمین وسیع
- ۴) داشتن حاکمیت
۷۶۴. مرز چگونه پدیده‌ای است؟
- ۱) دائمی و طبیعی
- ۲) اعتباری و قراردادی
- ۳) موقت و اعتباری
- ۴) طبیعی و قراردادی
۷۶۵. آب‌های آزاد به کدام بخش از دریا گفته می‌شود و در چه صورتی کشورها می‌توانند از آن استفاده کنند؟
- ۱) متعلق به کشور مجاور آن است - در شرایطی که عبور و مرور آن‌ها بدون ضرر باشد.
- ۲) متعلق به هیچ کشوری نیست - به‌جز فعالیت نظامی در سایر موارد آزاد می‌باشد.
- ۳) متعلق به کشور مجاور آن است - مشروط به اینکه محل دریانوردی بین‌المللی نباشد.
- ۴) متعلق به هیچ کشوری نیست - مشروط به اینکه محل دریانوردی بین‌المللی نباشد.
۷۶۶. در تعیین خط مرزی بین هند و پاکستان، کدام ویژگی فرهنگی در نظر گرفته شده است؟
- ۱) زبان
- ۲) قومیت
- ۳) دین
- ۴) تاریخ

د پاسخ کوتاه

۷۶۷. حاکمیت یک کشور نشان‌دهنده چیست؟
 ۷۶۸. چرا هر کشور به تعیین مرز نیاز دارد؟
 ۷۶۹. مرزها از چه نظر اهمیت دارند؟
 ۷۷۰. چرا امروزه خطوط مرزی کشورها ارزش حقوقی و بین‌المللی دارند؟
 ۷۷۱. انواع مرزها را نام ببرید.
 ۷۷۲. انواع روش‌های تعیین مرز روی رودها را نام ببرید.
 ۷۷۳. چرا تالوگ بهترین خط مرزی در رودهاست؟
 ۷۷۴. برای تعیین مرز دریایی، ابتدا چه اقدامی انجام می‌دهند؟
 ۷۷۵. منظور از خط مبنا چیست؟
 ۷۷۶. انواع مرزها از نظر پیدایش و شکل‌گیری را نام ببرید.
 ۷۷۷. مرزهای تحمیلی چه نوع مرزهایی هستند؟
 ۷۷۸. دو نمونه از مرزهای تحمیلی را نام ببرید.

ه پاسخ تشریحی

۷۷۹. کشور را تعریف کنید.
 ۷۸۰. منظور از هویت مکانی چیست؟
 ۷۸۱. هر یک از واژه‌های زیر را تعریف کنید.
 الف) خط‌الرأس:
 ب) خط منصف:
 ج) خط تالوگ:
 د) آب‌های داخلی:
 ۷۸۲. منظور از دریای سرزمینی چیست؟ توضیح دهید.
 ۷۸۳. منظور از آب‌های آزاد چیست؟ توضیح دهید.
 ۷۸۴. مرزهای پیشتاز را با مرزهای تطبیقی مقایسه کنید.
 ۷۸۵. هر یک از موارد زیر جزء چه نوع مرزهایی هستند؟
 الف) مرز کانادا و آمریکا:
 ب) مرز کانادا و آلاسکا:
 ج) مرز هند و پاکستان:
 د) مرز اسپانیا و فرانسه:

و یک گام فراتر

۷۸۶. دوازده مایل دریایی چند کیلومتر است؟ حساب کنید.
 ۷۸۷. رود به عنوان یک پدیده طبیعی برای تعیین مرز سیاسی دو کشور، ممکن است طی زمان چه مشکلاتی ایجاد کند؟
 ۷۸۸. در کدام یک از انواع مرزها، از نظر چگونگی پیدایش حداقل و حداکثر کشمکش مشاهده می‌شود؟ چرا؟

بخش دوم

تقسیمات کشور، کانون سیاسی و انواع حکومت‌ها از نظر مدیریت فضای جغرافیایی

الف درست و نادرست

۷۸۹. میزان اختیارات واحدهای سیاسی درون کشور به نوع نظام سیاسی آن‌ها بستگی دارد.
 ۷۹۰. شهر پاریس به عنوان پایتخت، قدمت زیادی دارد.
 ۷۹۱. حکومت، عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد.
 ۷۹۲. یکی از وظایف عمده مدیریت کشور در راستای اداره ساختار انسانی، دفاع در برابر هجوم دشمنان است.
 ۷۹۳. در نظام سیاسی تک‌ساخت حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده را دارد.
 ۷۹۴. کشور فرانسه از پیشگامان نظام سیاسی تک‌ساخت است.
 ۷۹۵. کشور عراق دارای نظام سیاسی تک‌ساخت است.
 ۷۹۶. یکی از مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشور، هویت ملی است.

ب جای خالی

۷۹۷. میزان اختیارات واحدهای سیاسی درون کشور از نظر بودجه، تأمین منابع مالی و قوانین در کشورهای مختلف، ..... است.
۷۹۸. پایتخت یک کشور معمولاً به بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یا ..... آن تبدیل می‌شود.
۷۹۹. پاکستان پایتخت خود را از ..... به اسلام‌آباد منتقل کرد.
۸۰۰. ....، عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد.
۸۰۱. حفظ منابع طبیعی و بهره‌برداری از آن از وظایف عمده مدیریت کشور در حوزه ..... می‌باشد.
۸۰۲. کشور استرالیا از نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشوری دارای نظام سیاسی ..... است.
۸۰۳. کشور انگلستان از نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشوری دارای نظام سیاسی ..... است.
۸۰۴. در نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی بخش اعظم آن به‌صورت ..... اداره می‌شود.

ج چهار گزینه‌ای

۸۰۵. کدام یک از پایتخت‌های زیر قدمت بیشتری دارد؟
 (۱) مسکو (۲) لندن (۳) پاریس (۴) پکن
۸۰۶. کدام عامل در انتخاب پایتخت نقشی ندارد؟
 (۱) داشتن قابلیت‌های محیطی (۲) داشتن وسعت زیاد
 (۳) داشتن قابلیت دفاعی (۴) داشتن جمعیت قابل توجه
۸۰۷. کدام کشور در آمریکای جنوبی پایتخت خود را تغییر داده است؟
 (۱) برزیل (۲) آرژانتین (۳) شیلی (۴) ونزوئلا
۸۰۸. همه کشورهای زیر دارای نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی هستند؛ به جز:
 (۱) عراق (۲) جمهوری آذربایجان (۳) انگلستان (۴) فرانسه
۸۰۹. کدام گزینه از مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشور محسوب نمی‌گردد؟
 (۱) هویت ملی (۲) همبستگی ملی (۳) نظام سیاسی (۴) پیوستگی سرزمینی

د پاسخ کوتاه

۸۱۰. حکومت‌ها به چه منظوری به مرزبندی سیاسی - اداری در داخل کشور می‌پردازند؟
۸۱۱. عوامل مؤثر در تبدیل پایتخت به کلان‌شهر را بیان کنید.
۸۱۲. دو مورد از پیامدهای تبدیل پایتخت به کلان‌شهر را بنویسید.
۸۱۳. دو مورد از وظایف عمده مدیریت کشور در حوزه اداره امور سرزمین را بیان کنید.
۸۱۴. دو مورد از وظایف عمده مدیریت کشور در حوزه اداره سازه انسانی را بیان کنید.
۸۱۵. انواع حکومت‌ها از نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشور را نام ببرید.
۸۱۶. ایالت‌ها در سیستم نظام سیاسی فدرال در چه زمینه‌هایی از حکومت مرکزی تبعیت می‌کنند؟
۸۱۷. ویژگی نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی را بیان کنید.
۸۱۸. دو مورد از مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشور را نام ببرید.

ه پاسخ تشریحی

۸۱۹. ویژگی‌های پایتخت را بیان کنید. (چهار مورد)
۸۲۰. عوامل مؤثر در انتخاب پایتخت را بنویسید.
۸۲۱. ملت را تعریف کنید.
۸۲۲. وظایف عمده مدیریت کشور در حوزه روابط خارجی را ذکر کنید.
۸۲۳. ویژگی نظام سیاسی تک‌ساخت (یکپارچه) را توضیح دهید.
۸۲۴. ویژگی نظام سیاسی فدرال را توضیح دهید.

و یک گام فراتر

۸۲۵. کدام کشور همسایه ایران با نظام فدرالی و کدام یک با نظام ناحیه‌ای و ترکیبی اداره می‌شود؟
۸۲۶. در کدام نظام سیاسی به تفاوت‌های جغرافیایی و فرهنگی بیشتر توجه می‌شود و در کدام نظام، حفظ همبستگی و وحدت ملی در شرایط بحرانی آسان‌تر است؟
۸۲۷. کشور ایران از نظر الگوی مدیریت سیاسی فضا، دارای چه نظام سیاسی‌ای می‌باشد و دو مورد نمونه از کشورهای همسایه ایران را که دارای چنین نظامی هستند، نام ببرید.

تألیفی	سؤالات امتحانی نوبت اول		
تاریخ: / /	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	رشته: علوم انسانی	درس: جغرافیا ۲ (یازدهم)

ردیف	سؤالات	نمره
۱	<p>درست یا نادرست بودن جملات زیر را با علامت (ص) یا (غ) مشخص کنید.</p> <p>الف) یکی از کارهای جغرافی دانان، مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های مکان‌هاست.</p> <p>ب) نواحی صنعتی، تهران را به مهم‌ترین قطب صنایع ماشینی کشور تبدیل کرده است.</p> <p>ج) بیشترین تغییرات آب‌وهوایی در تروپوسفر به وجود می‌آید.</p> <p>د) تپه‌ها نسبت به کوه‌ها و نواحی پیرامون خود، ارتفاع کمتری دارند.</p>	۱
۲	<p>جاهای خالی را با عبارات مناسب کامل کنید.</p> <p>الف) انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به بستگی دارد.</p> <p>ب) یک ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است.</p> <p>ج) واحد اندازه‌گیری فشار هوا، است.</p> <p>د) به سنگ‌ها و رسوباتی که یخچال‌ها با خود حمل می‌کنند، می‌گویند.</p>	۱
۳	<p>در جملات زیر عبارت صحیح را از داخل پرانتز انتخاب کنید.</p> <p>الف) در میان نواحی شش‌گانه بارشی ایران (خزر شرقی - خزر غربی) پربارش‌ترین ناحیه است.</p> <p>ب) امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها، به‌ویژه از نظر (اقتصادی - سیاسی) تحت تأثیر یکدیگرند.</p> <p>ج) هلت به وجود آمدن بیابان (نامیب - تکله‌ماکان)، دوری از منابع رطوبت و شکل و جهت ناهمواری‌ها می‌باشد.</p> <p>د) دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش (یخچالی - آبی) پدید آمده‌اند.</p>	۱
۴	<p>گزینه مناسب را انتخاب کنید.</p> <p>الف) هدف اصلی از ناحیه‌بندی کدام است؟</p> <p>۱) شناخت بهتر مکان‌ها ۲) شناخت آسان‌تر مکان‌ها ۳) علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره مکان‌ها ۴) برنامه‌ریزی صحیح برای مکان‌ها</p> <p>ب) چه عاملی موجب می‌شود که انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن، به چاره‌اندیشی و ابداع ابزارها بپردازند؟</p> <p>۱) تنوع و گستردگی نواحی طبیعی ۲) نیاز روزافزون انسان ۳) محدودیت‌ها و موانع طبیعی ۴) رابطه متقابل بین انسان و محیط</p> <p>ج) وقتی هوای یک منطقه گرم می‌شود،</p> <p>۱) سرعت مولکول‌ها کم شده و به هم نزدیک می‌شوند. ۲) سرعت مولکول‌ها زیاد شده و از هم فاصله می‌گیرند. ۳) سرعت مولکول‌ها کم شده و از هم فاصله می‌گیرند. ۴) سرعت مولکول‌ها زیاد شده و به هم نزدیک می‌شوند.</p> <p>د) باکتری‌های تجزیه‌کننده و موش‌ها و مورياته‌ها، به ترتیب چه نوع از هوازدگی زیستی را موجب می‌گردند؟</p> <p>۱) شیمیایی - فیزیکی ۲) فیزیکی - فیزیکی ۳) شیمیایی - شیمیایی ۴) فیزیکی - شیمیایی</p>	۱
۵	<p>هریک از موارد سمت راست به کدام یک از موارد سمت چپ در رابطه با طبقه‌بندی کوپن اشاره دارد؟ (یک مورد اضافی است).</p> <p>الف) اختلاف دما، زیاد است. A ● ●</p> <p>ب) بارش تابستان بیشتر از زمستان B ● ●</p> <p>ج) مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار C ● ●</p> <p>د) هیچ ماهی سردتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست. D ● ●</p> <p>E ● ●</p>	۱

تألیفی		سؤالات امتحانی نوبت اول		
تاریخ: / /	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	رشته: علوم انسانی	درس: جغرافیا ۲ (یازدهم)	

ردیف	سؤالات	نمره
۶	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) توده هوا از چه نظر در سطح افقی تا صدها کیلومتر ویژگی‌های یکسانی دارند؟ ب) متفاوت بودن منطقه روشن و تاریک و طول روز و شب به چه علت است؟ ج) منظور از پدیده «کارست» چیست؟ د) وایتکر (بوم‌شناس) در طبقه‌بندی خود، چه عواملی را مورد توجه قرار داده است؟ ه) مهم‌ترین عواملی که سواحل را تهدید می‌کنند، نام ببرید. و) منظور از چشم‌انداز چیست؟ ز) چرا زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؟	۲/۵
۷	ناحیه را تعریف کنید.	۱
۸	نقش تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها در نواحی را با مثال توضیح دهید.	۱
۹	بارندگی همرفتی را توضیح دهید.	۱
۱۰	چگونگی شکل‌گیری دشت ریگی را توضیح دهید.	۱
۱۱	اکوسیستم و بیوم چه تفاوتی با هم دارند؟	۱
۱۲	دو مورد از راهکارهای پیشگیری از بیابان‌زایی را بیان کنید.	۱
۱۳	دو مورد از محدودیت‌های نواحی کوهستانی را بنویسید.	۱
۱۴	ادیان به دو دسته تقسیم می‌شوند، با ذکر یک مثال برای هر یک توضیح دهید.	۱
۱۵	پدیده پخش یا انتشار چگونه فرایندی است؟	۱
۱۶	معروف‌ترین خانواده زبان آفروآسیایی چیست و دلایل اهمیت آن کدام است؟	۱
۱۷	با توجه به منحنی میزان داده‌شده به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) شکل مقابل چه پدیده‌ای است؟ ب) نیم‌رخ آن را در محور A-B رسم کنید. ج) شیب در سمت راست بیشتر است یا سمت چپ؟ چرا؟ د) فاصله منحنی‌های میزان چند متر است؟	۱/۵
		
	موفق و مؤید باشید.	جمع نمره ۲۰

پاسخ سؤالات درس ۱۰

ب خط منصف، خطی است که از وسط رودخانه می‌گذرد و فاصله مرز از هر دو ساحل به یک اندازه است.

ج خط تالوگ، خطی است که از متصل کردن عمیق‌ترین نقاط رود به دست می‌آید.
د به آب‌های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) آب‌های داخلی می‌گویند.

۷۸۲. از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی، دریای سرزمینی است که آن هم متعلق به کشور مجاور دریاست، اما سایر کشورها در آن منطقه حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.

۷۸۳. به بخش‌هایی از دریا گفته می‌شود که در مالکیت هیچ کشوری قرار ندارند و کشتی‌رانی، فعالیت نظامی، ماهیگیری، ایجاد تأسیسات و تحقیقات برای همه کشورها آزاد است، مشروط بر اینکه مخل دریانوردی بین‌المللی نباشد.

۷۸۴. مرزهای پیشتاز مرزهایی هستند که از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند و بعدها نیز مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند، اما مرزهای تطبیقی مرزهایی هستند که با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می‌شوند و گروه‌های انسانی را که از نظر زبان، دینی و... متفاوت‌اند، از یکدیگر جدا می‌کنند.

۷۸۵. الف غیرطبیعی (مصنوعی) ب پیشتاز (قبل از سکونت)
ج تطبیقی د خط‌الرأس (کوه)

۷۸۶. کیلومتر ۲۲/۲۲ $12 \times 1852 = 22224$ متر

۷۸۷. با افزایش یا کاهش آب رود یا در اثر طغیان، مسیر رود تغییر کرده و موجب کشمکش بین دو کشور در دو طرف رود می‌شود.

۷۸۸. مرزهای پیشتاز (قبل از سکونت) کمترین کشمکش و مرزهای تحمیلی بیشترین کشمکش را دارند. زیرا مرزهای پیشتاز قبل از سکونت انسان‌ها ترسیم شده‌اند و مرزهای تحمیلی نیز به دلیل اینکه بدون در نظر گرفتن ویژگی‌های فرهنگی ترسیم شده‌اند.

۷۸۹. درست ۷۹۰. درست

۷۹۱. نادرست: ملت عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد.

۷۹۲. نادرست: یکی از وظایف عمده مدیریت کشور در راستای اداره امور سرزمین، دفاع در برابر هجوم دشمنان است.

۷۹۳. نادرست: در نظام سیاسی فدرال، حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده را دارد.

۷۹۴. درست

۷۹۵. نادرست: کشور عراق دارای نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی است.

۷۹۶. درست ۸۰۳. ناحیه‌ای و ترکیبی

۷۹۷. متفاوت ۸۰۴. تک‌ساخت (یکپارچه)

۷۹۸. کلان‌شهر ۸۰۵. گزینه ۳: پاریس

۷۹۹. کراچی ۸۰۶. گزینه ۲: داشتن وسعت زیاد

۸۰۰. ملت ۸۰۷. گزینه ۱: برزیل

۸۰۱. اداره امور سرزمین ۸۰۸. گزینه ۴: فرانسه

۸۰۲. فدرال ۸۰۹. گزینه ۳: نظام سیاسی

۸۱۰. برای اداره آسان تر فضای جغرافیایی کشورها و ارائه خدمات مناسب به شهروندان

۸۱۱. تمرکز قدرت سیاسی و وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی - تمرکز اقتصادی نهاد‌های پولی و مالی و شرکت‌های بزرگ و ثروت و قدرت در پایتخت‌ها

۸۱۲. رشد جمعیت، ترافیک، آلودگی هوا، کمبود مسکن و خدمات (دو مورد کافی است).

۸۱۳. حراست از قلمرو و مرزهای کشور، دفاع در برابر هجوم دشمنان، حفظ منابع طبیعی و بهره‌برداری از آن‌ها (دو مورد کافی است).

۷۳۷. نادرست: حاکمیت، یعنی داشتن استقلال و بی‌نیاز بودن از نظارت دولت‌های خارجی

۷۳۸. درست

۷۳۹. نادرست: مرزهای سیاسی مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند.

۷۴۰. درست

۷۴۱. نادرست: تالوگ بهترین خط مرزی در رودهای قابل کشتی‌رانی است.

۷۴۲. نادرست: خط مبنا پایین‌ترین حد جزر دریاست.

۷۴۳. نادرست: از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی، دریای سرزمینی نامیده می‌شود.

۷۴۴. درست

۷۴۵. درست

۷۴۶. نادرست: مرز هند و پاکستان جزء مرزهای تطبیقی محسوب می‌شود.

۷۴۷. حاکمیت

۷۴۸. مکانی

۷۴۹. تعیین مرز

۷۵۰. سیاسی

۷۵۱. حقوقی و بین‌المللی

۷۵۵. آب‌های داخلی

۷۵۶. خط مبنا

۷۵۷. آب‌های آزاد

۷۵۸. پیشتاز (قبل از سکونت)

۷۵۹. تحمیلی

۷۶۰. مرزها

۷۶۱. مرزبانان نیروی انتظامی

۷۶۲. گزینه ۳: سرزمین، جمعیت و نظام سیاسی

۷۶۳. گزینه ۴: داشتن حاکمیت ۷۶۴. گزینه ۲: اعتباری و قراردادی

۷۶۵. گزینه ۴: متعلق به هیچ کشوری نیست - مشروط به اینکه مخل دریانوردی بین‌المللی نباشد.

۷۶۶. گزینه ۳: دین ۷۶۷. استقلال و اقتدار سیاسی آن

۷۶۸. مشخص کردن قلمرو جغرافیایی خود

۷۶۹. قلمرو رسمی اعمال مدیریت سیاسی هر کشورند و حدود حاکمیت و اداره یک حکومت را تعیین می‌کنند.

۷۷۰. زیرمحدوده‌های کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می‌شود.

۷۷۱. مرزهای طبیعی و مرزهای غیرطبیعی (مصنوعی)

۷۷۲. خط منصف - خط تالوگ

۷۷۳. چون هر دو کشور حق کشتی‌رانی در دو طرف آن را دارند.

۷۷۴. معین کردن خط مبنا ۷۷۵. پایین‌ترین حد جزر در دریا

۷۷۶. پیشتاز (قبل از سکونت)، تطبیقی و تحمیلی

۷۷۷. مرزهایی که در تعیین آن‌ها، شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است.

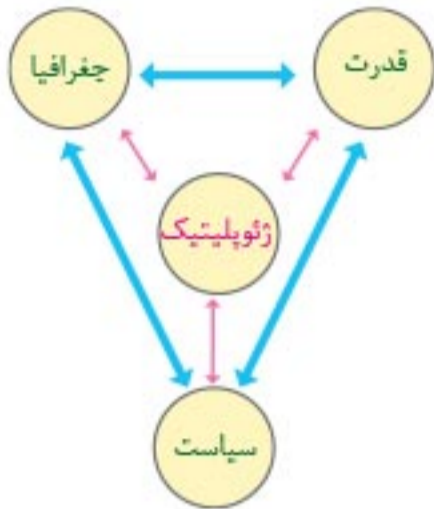
۷۷۸. مرز کشورهای آفریقایی و مرز کره شمالی و کره جنوبی

۷۷۹. عبارت است از یک ناحیه سیاسی مستقل که دارای سرزمین مشخص، جمعیت دائمی و مقیم و حکومت مرکزی است و بر امور داخلی و خارجی خود حاکمیت دارد.

۷۸۰. احساس تعلق است که به واسطه ارتباط با یک مکان در یک فرد یا گروهی از افراد برانگیخته می‌شود.

۷۸۱. الف خط‌الرأس، خطی است که از متصل کردن نوک بلندترین نقاط کوهستانی به یکدیگر به وجود می‌آید.

۸۳۸. سیاست
 ۸۳۹. راتزل
 ۸۴۰. مکیندر
 ۸۴۴. گزینه «۲»
۸۴۱. آلفرد ماهان
 ۸۴۲. خلیج گواتر
 ۸۴۳. چابهار

۸۴۵. گزینه «۳»: راتزل
 ۸۴۶. گزینه «۴»: قدرت خشکی
۸۴۷. گزینه «۱»: فرهنگ دریانوردی و گسترش ساحل
 ۸۴۸. گزینه «۱»: از مصب اروندرود تا امتداد تنگه هرمز
 ۸۴۹. ژئو به معنای جغرافیا و پلیتیک به معنای سیاست
 ۸۵۰. داشتن توانایی
۸۵۱. جسمانی، علمی، اقتصادی، هنری، سیاسی (دو مورد کافی است).
 ۸۵۲. علم اداره یک کشور یا حکومت‌داری
 ۸۵۳. اگر درصد توسعه سرزمین‌های خود برنمایند.
 ۸۵۴. سه قاره آسیا، آفریقا و اروپا
 ۸۵۵. از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق
 ۸۵۶. جاسک و چابهار
 ۸۵۷. از تنگه هرمز به سمت شرق تا خلیج گواتر
 ۸۵۸. شاخه‌ای از دانش جغرافیای سیاسی است که با موضوع قدرت و ارتباط آن با جغرافیا و سیاست سروکار دارد و روابط متقابل این سه عنصر را مطالعه می‌کند.
 ۸۵۹. کنترل دیگران یا نفوذ داشتن روی آن‌ها سلطه و توانایی مجبور کردن دیگران به فرمانبرداری
۸۶۰. حکومت‌های مستقل - رهبران ایدئولوژیک و افراد برجسته سیاسی صاحب نفوذ بر مردم - گروه‌ها و احزاب سیاسی - سازمان‌های مردم‌نهاد و غیرحکومتی - سازمان‌های بین‌المللی - نهادهای اقتصادی و تجاری بین‌المللی (چهار مورد کافی است).
 ۸۶۱. براساس این نظریه که توسط مکیندر انگلیسی مطرح گردید، بخش عمده خشکی‌های جهان در سه قاره به هم چسبیده آفریقا، آسیا و اروپا قرار دارد که جزیره جهانی نامیده می‌شود و در این جزیره جهانی منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق) قلعه (دژ) جهان قرار دارد که برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است و آن را منطقه محور یا قلب خشکی جهان (هارتلند) نامید.
۸۶۲. موقعیت جغرافیایی - خط مشی سیاسی و حکومت - وضع طبیعی سواحل - فرهنگ دریانوردی - تعداد جمعیت - گسترش ساحل (چهار مورد کافی است).
 ۸۶۳. ۱- از مصب اروندرود در غرب تا امتداد تنگه هرمز به نام خلیج فارس
 ۲- از تنگه هرمز به سمت شرق تا خلیج گواتر به نام دریای مکران (عمان)
 ۸۶۴. به نیرویی گفته می‌شود که قادر است در محدوده آب‌های عمیق اقیانوسی عملیات انجام دهد و محدودیتی در این کار نداشته باشد و قادر به حفاظت از منافع ملی کشور در منطقه دریایی باشد.

۸۱۴. وضع قوانین و مقررات، رسیدگی به اختلافات، قضاوت، خدمات‌رسانی به مردم و رفاه و تأمین اجتماعی و بهداشت، آموزش، خدمات فرهنگی، برقراری نظم و امنیت (دو مورد کافی است).
 ۸۱۵. تک‌ساخت (یکپارچه) - فدرال - ناحیه‌ای و ترکیبی
 ۸۱۶. سیاست خارجی، دفاعی و پول ملی
 ۸۱۷. بخش اعظم آن به صورت تک‌ساخت اداره می‌شود و فقط یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند و مناطق خودمختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای در ناحیه خود دارد.
 ۸۱۸. هویت ملی، همبستگی ملی و پیوستگی سرزمینی (دو مورد کافی است).
 ۸۱۹. مرکز اقتدار سیاسی یک کشور - مرکز پخش فرمان‌ها و تصمیمات سیاسی کشور - محل استقرار رؤسای قوه مقننه، مجریه و قضائیه - محل استقرار سفارت‌خانه‌های خارجی - محل تصمیم‌گیری‌های سیاسی و ملاقات سران یک کشور با نمایندگان حکومت‌های سایر کشورها (چهار مورد کافی است).
 ۸۲۰. داشتن قابلیت‌های محیطی مناسب مانند دسترسی به آب - داشتن جمعیت قابل توجه - قرار داشتن در تقاطع راه‌های ارتباطی و دسترسی آسان به سرتاسر کشور به ویژه مرزها - داشتن قابلیت دفاعی مناسب و دور بودن از مرزها
 ۸۲۱. ملت، جمعیتی است که در قلمرو یک سرزمین مشخص مستقر شده‌اند و اشتراکات تاریخی، زبانی، مذهبی و اقتصادی و آرمان‌های مشترک دارند.
 ۸۲۲. روابط سیاسی، فرهنگی و اقتصادی با سایر کشورها - بستن پیمان‌ها و قراردادهای همکاری با نهادهای بین‌المللی - پیشگیری از جنگ، برقراری صلح و توسعه همکاری‌های تجاری
 ۸۲۳. کشور به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌شود. در این نظام، حکومت مرکزی حدود اختیارات واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر را تعیین می‌کند و اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است. قدرت سیاسی از یک کانون، یعنی پایتخت، به سایر نواحی اعمال می‌شود و مدیریت‌های محلی، تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می‌کنند. قوانین و مقررات و تشکیلات اداری در تمام کشور همسان است.
 ۸۲۴. هر ایالت علاوه بر وجود حکومت و نیروی تصمیم‌گیری در سطح ملی، قوه مقننه و مجریه و قضائیه مستقل نیز دارد و قوانین ایالت‌ها با یکدیگر متفاوت‌اند و هر ایالت در امور و برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی خود به طور مستقل تصمیم‌گیری و عمل می‌کند.
 ۸۲۵. پاکستان نظام فدرالی - جمهوری آذربایجان و عراق دارای نظام ناحیه‌ای و ترکیبی
 ۸۲۶. در نظام فدرال - در نظام تک‌ساخت (یکپارچه)
 ۸۲۷. نظام سیاسی تک‌ساخت (یکپارچه) - افغانستان، ترکمنستان، ترکیه (دو مورد کافی است).

پاسخ سؤالات درس ۱۱

۸۲۸. درست
 ۸۲۹. درست
 ۸۳۰. نادرست: در فرهنگ فارسی قدرت به معنای داشتن توانایی است.
 ۸۳۱. درست
 ۸۳۲. نادرست: راتزل نظریه فضای حیاتی را مطرح کرد.
 ۸۳۳. درست
 ۸۳۴. درست
 ۸۳۵. نادرست: بندر جاسک و بندر چابهار از بنادر مهم در دریای عمان هستند.
 ۸۳۶. سیاست
 ۸۳۷. جغرافیای سیاسی

۹۰۴. مشکل نظارت بر همه قسمت‌های کشور و ایجاد خطوط ارتباطی
۹۰۵. زیرا به دلیل افزایش جمعیت و تغییر الگوهای زندگی، مصرف آن مرتباً افزایش می‌یابد.
۹۰۶. کشورهایی که طول آن‌ها حداقل ۶ برابر عرضشان باشد.
۹۰۷. زیرا هم منبع کار و تولید ثروت و هم نیروی دفاعی و نظامی و هم سرچشمه روحیه ملی محسوب می‌شود.
۹۰۸. خلیج فارس، اتحادیه اروپا، دریای خزر، قفقاز (دو مورد کافی است).
۹۰۹. موقعیت جغرافیایی کشور - وسعت، شکل و ناهمواری‌های کشور - بنیادهای زیستی کشور - منابع انرژی و معدنی کشور - جمعیت کشور (چهار مورد کافی است).
۹۱۰. در کشورهای وسیع در زمان جنگ می‌توان نیروی نظامی پشتیبان را به بخش دیگری منتقل کرد، چنان که در جنگ ژاپن و چین، چین نیروها و تدارکاتش را به غرب کشور خود انتقال داد.

۹۱۱. کشورهای جمع‌وجور و فشرده - کشورهای طویل که طول آن‌ها ۶ برابر عرضشان باشد - کشورهای دنباله‌دار - کشورهای پاره پاره یا چندتکه - کشورهای محاطی درون یک کشور دیگر (چهار مورد کافی است).
۹۱۲. نروژ (طویل) - لسوتو (محاطی) - ژاپن (چندتکه) - تایلند (دنباله‌دار)
۹۱۳. برای کشاورزی و توسعه شبکه حمل‌ونقل بسیار مناسباند (مثبت) اما از نظر دفاعی نامناسب می‌باشند (منفی)

۹۱۴. اگر منابع انرژی و معدنی در کشوری در جهت توسعه صنایع قرار بگیرند، (مانند چین و برزیل) در قدرت آن کشور مؤثرند؛ اما اگر اقتصاد کشوری وابسته به صادرات آن‌ها باشد، یک ویژگی منفی و عامل کاهش قدرت ملی می‌شوند.
۹۱۵. عبارت از بخشی از سطح زمین یا تعدادی کشور هم‌جوار که به دلیل داشتن ارزش‌های جغرافیایی، بازیگران سیاسی برای کنترل یا تصرف آن‌ها با یکدیگر وارد تعامل (کنش و واکنش) می‌شوند. این تعامل ممکن است مذاکره، همکاری، همبستگی یا رقابت و کشمکش و حتی جنگ باشد.
۹۱۶. آب‌وهوای بسیار سرد روسیه در جنگ با آلمان موجب گردید تا نیروهای آلمانی در سرما و برف سنگین روسیه گرفتار شده و متحمل شکست گردند.
۹۱۷. با نظریه فضای حیاتی از راتزل

۹۱۸. شکل محاطی دارد؛ یعنی تمام این کشور در درون کشور آفریقای جنوبی واقع شده است؛ بنابراین هیچ‌گونه حاکمیتی نمی‌تواند داشته باشد، زیرا برای برقراری ارتباط با سایر کشورها باید از خاک آفریقای جنوبی استفاده کند.

پاسخ آزمون شماره ۱ نوبت اول / تألیفی

۱. الف درست (۰/۲۵) ب نادرست: صنایع مصرفی (۰/۲۵) ج درست (۰/۲۵) د نادرست: ارتفاع بیشتر نسبت به نواحی پیرامون خود (۰/۲۵)
۲. الف هدف مطالعه و تحقیق جغرافیایی دان (۰/۲۵) ب ساوان (۰/۲۵) ج هکتوپاسکال (۰/۲۵) د مورن (یخرفت) (۰/۲۵)
۳. الف خزر غربی (۰/۲۵) ب اقتصادی (۰/۲۵) ج تکه ماکان (۰/۲۵) د یخچالی (۰/۲۵)
۴. الف گزینه ۴: برنامه‌ریزی صحیح برای مکان‌ها (۰/۲۵) ب گزینه ۳: محدودیت‌ها و موانع طبیعی (۰/۲۵) ج گزینه ۲: سرعت مولکول‌ها زیاد شده و از هم فاصله می‌گیرند. (۰/۲۵) د گزینه ۱: شیمیایی - فیزیکی (۰/۲۵)
۵. الف B (۰/۲۵) ب D (۰/۲۵) ج C (۰/۲۵) د A (۰/۲۵)

۸۶۵. ساختن زیردریایی‌ها و ناوشکن‌های چندمنظوره و حضور ناوگان ایران در آب‌های اقیانوس هند برای حفاظت از امنیت کشتی‌هاوشناورهای تجاری و نفت‌کش‌ها.
۸۶۶. نظریه راتزل، نظریه فضای زیستی یا حیاتی است که در آن معتقد است که کشورها برای پیشرفت و با افزایش جمعیت برای ماندگاری، نیازمند هستند که سرزمین‌های خود را توسعه دهند، اما مکیندر نظریه هارتلند یا قدرت خشکی را مطرح کرد که براساس آن کشورهایی که در منطقه هارتلند قرار دارند، دور از دسترس قدرت‌های دریایی قرار می‌گیرند.
۸۶۷. یعنی حکومت‌ها هم می‌توانند از قدرت برای دست یافتن به اهدافی چون تأمین استقلال و منافع و امنیت ملی کشور خود بهره ببرند و هم می‌توانند آن را علیه ملت خود به کار بگیرند.
- ۸۶۸.

۸۶۹. نادرست: روابط بین‌المللی و رفتار کشورها با یکدیگر از میزان قدرت آن‌ها تأثیر می‌پذیرد.
۸۷۰. درست
۸۷۱. نادرست: کشور لهستان یک کشور حائل بین آلمان و روسیه است.
۸۷۲. نادرست: وسعت زیاد به خودی خود امری مطلوب است.
۸۷۳. درست
۸۷۴. نادرست: وسعت زیاد اگر با کمبود جمعیت همراه باشد، در امر دفاع مشکلاتی را ایجاد می‌کند.
۸۷۵. نادرست: نواحی کوهستانی از نظر دفاعی نقش مثبتی دارند.
۸۷۶. درست
۸۷۷. نادرست: کشورهای طویل کشورهایی هستند که طول آن‌ها حداقل ۶ برابر عرضشان باشد.
۸۷۸. درست

۸۷۹. اهداف و آرمان‌هایش
۸۸۰. موقعیت جغرافیایی
۸۸۱. دریایی
۸۸۲. حائل
۸۸۳. کمبود جمعیت
۸۸۴. دفاعی
۸۸۵. فشرده
۸۸۶. دنباله‌دار
۸۹۵. گزینه ۴: پایتخت در مرکز آن قرار داشته باشد.
۸۹۶. گزینه ۳: آب، آب‌وهوا و پوشش گیاهی
۸۹۷. قدرت یک ملت یا کشور برای رسیدن به اهداف و تحقق آرمان‌هایش
۸۹۸. چگونگی قرار گرفتن یک مکان در سطح کره زمین
۸۹۹. کشورهایی که بین دو یا چند قدرت بزرگ قرار دارند.
۹۰۰. کشاورزی و توسعه شبکه حمل‌ونقل
۹۰۱. نیاز به هزینه و سرمایه‌گذاری زیاد برای فعالیت‌های اقتصادی و ارتباطی
۹۰۲. شکل فشرده که پایتخت در مرکز آن قرار داشته باشد.
۹۰۳. نروژ و شیلی

پاسخ آزمون شماره ۲ نوبت اول / تألیفی

۱. الف درست (۰/۲۵) ب درست (۰/۲۵) ج درست (۰/۲۵) د نادرست: زیست‌بوم از تعدادی بوم‌سازگان تشکیل شده است. (۰/۲۵)
۲. الف سوئیس (۰/۲۵) ب نیروی کوریولیس (۰/۲۵) ج گودی (۰/۲۵) د تعداد سخنگو (۰/۲۵)
۳. الف آسان‌تر (۰/۲۵) ب سیکلونی (۰/۲۵) ج اول (۰/۲۵) د حامی (۰/۲۵)
۴. الف گزینه «۳»: وجود اتمسفر - نیتروژن (۰/۲۵) ب گزینه «۱»: بوکسیت (۰/۲۵) ج گزینه «۲»: زبان - دین (۰/۲۵) د گزینه «۳»: پخش (۰/۲۵)
۵. الف طاق دریایی (۰/۲۵) ب دون (۰/۲۵) ج هودو (۰/۲۵) د زبانه ماسه‌ای (۰/۲۵)
۶. الف طرز تفکر یک جغرافی‌دان (۰/۲۵) و شیوه کار او (۰/۲۵) ب زیرا یک نهاد (۰/۲۵) آن‌ها را اداره می‌کند. (۰/۲۵) ج وجود هوای مرطوب (۰/۲۵) و عامل صعود (۰/۲۵) د ناپایداری هوا (۰/۲۵) و در صورت دارا بودن رطوبت، بارندگی (۰/۲۵) ه شرایط آب‌وهوایی (۰/۲۵) و جنس سنگ‌ها (۰/۲۵) و گروه بزرگی از زبان‌ها (۰/۲۵) که یک ریشه اصلی دارند. (۰/۲۵) ز برای مطالعه و شناخت (۰/۲۵) تنوع‌های فرهنگی (۰/۲۵)
۷. ۱- ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است (وحدت‌یابی) (۰/۵) ۲- هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد. (۰/۵)
۸. بارندگی کمتر و علف‌های سلوان کوتاه‌تر و تنگ‌تر می‌شوند. (۰/۲۵) و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه‌قد تشکیل شده، تبدیل می‌گردند. (۰/۲۵) این مراتع در حاشیه صحرا (۰/۲۵) به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند. (۰/۲۵)
۹. وقتی هوا سرد می‌شود (۰/۲۵)، مولکول‌های آن به هم نزدیک‌تر شده و تعدادشان در واحد حجم بیشتر می‌شود (۰/۲۵) هوای سرد سنگین است و به سمت پایین یا سطح زمین فرود می‌آید (۰/۲۵) در نتیجه بر روی منطقه سرد یک مرکز پرفشار پدید می‌آید (۰/۲۵).
۱۰. در این نوع بارندگی، نواحی مرتفع و کوهستان‌ها با توجه به شکل و جهتی که دارند، مانع آن می‌شوند که توده هوای مرطوب به‌طور افقی حرکت کند. (۰/۵) در نتیجه توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین موجب بارش می‌شود. (۰/۵)
۱۱. شرایط آب‌وهوایی خشک (۰/۲۵)، وزش باد شدید (۰/۲۵)، وجود خاک‌های نرم (۰/۲۵) و فقر پوشش گیاهی (۰/۲۵)
۱۲. خشکسالی و گرم شدن هوا و کاهش بارندگی (۰/۲۵)، حفر چاه‌های عمیق و نیمه‌عمیق در مناطق خشک (۰/۲۵) استفاده بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی (۰/۲۵) از بین رفتن پوشش گیاهی (۰/۲۵)
۱۳. موقعیت جغرافیایی، شرایط آب‌وهوایی، شکل ناهمواری‌ها، ارتفاع از سطح زمین، جنس خاک‌ها (ذکر چهار مورد، هر مورد ۰/۲۵)
۱۴. کشت گیاهان بر روی دامنه‌ها برای جلوگیری از فرسایش خاک، حفاظت از تنوع زیستی و حیات وحش، ایجاد حوضچه‌های ذخیره و سیل‌بند و جمع‌آوری آب و جلوگیری از به هدر رفتن آب، پاکسازی کوهستان‌ها از آلودگی‌ها، تدوین قوانین و مقررات برای فعالیت‌های گردشگری، افزایش آگاهی عمومی در زمینه مراقبت از محیط کوهستان (ذکر چهار مورد، هر مورد ۰/۲۵)

۶. الف دما (۰/۲۵) و رطوبت (۰/۲۵) ب مایل بودن محور زمین (۰/۲۵) بر مدار گردش انتقالی آن به دور خورشید (۰/۲۵) ج پدیده خوردگی (۰/۲۵) و انحلال سنگ‌های آهکی (۰/۲۵) د دما (۰/۲۵) و بارش (۰/۲۵)
- ه بالا آمدن سطح آب دریا (۰/۲۵) و آلودگی (۰/۲۵) و منظره قابل رؤیت (۰/۲۵) از یک مکان (۰/۲۵) ز زیرا انسان‌ها از طریق آن اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و ... به دیگران و نسل بعدی منتقل می‌کنند. (۰/۵)
۷. بخشی از سطح زمین (۰/۲۵) که ویژگی‌های جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) (۰/۲۵) همگون و خاصی دارد (۰/۲۵) به‌طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است. (۰/۲۵)
۸. برنامه‌ریزی یا تصمیم‌های یک دولت برای ایجاد ناحیه گردشگری و پارک‌های ملی و صنعتی، توسعه کشاورزی در یک ناحیه، انتقال اجباری ساکنان یک به ناحیه دیگر، وقوع جنگ بین حکومت‌ها و نظایر آن (۰/۵)، می‌تواند موجب حفظ، تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی شود. (۰/۵)
۹. در این نوع بارندگی، توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود: همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید و بار تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. (۰/۵)
۱۰. در زمین‌های پوشیده از ماسه‌های ریز، شن و سنگ‌های ریز و درشت، باد ماسه‌های ریز را با خود می‌برد (۰/۵) در طول زمان سنگ‌های درشت بر جای می‌مانند و سطوحی پر از قلوه‌سنگ‌ها به وجود می‌آورند که به آن سنگ‌فرش بیابانی یا «رگ» نیز می‌گویند. (۰/۵)
۱۱. بوم‌سازگان (اکوسیستم) یعنی مجموعه‌ای از موجودات زنده که با یکدیگر و با محیطی که در آن زندگی می‌کنند، در ارتباط و تعامل‌اند (۰/۵) اما زیست‌بوم (بیوم) نواحی وسیع جغرافیایی هستند که در آن‌ها انواع خاص و مشابهی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند. (۰/۵)
۱۲. کشت گیاهان سازگار و مقاوم با نواحی خشک - مقابله با برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی و چرای بی‌رویه دام - مالچ‌پاشی روی ماسه‌ها برای تثبیت آن‌ها و جلوگیری از حرکتشان (ذکر دو مورد، هر مورد ۰/۵)
۱۳. شرایط سخت طبیعی مانند سرمای شدید، به‌ویژه در شب‌ها و کاهش اکسیژن و مشکلات تنفسی - مشکل بودن حمل‌ونقل و احداث راه‌ها، خطرات برف و یخبندان - منطبق بودن اغلب نواحی کوهستانی جوان بر گسل‌های فعال و وجود خطر زمین‌لرزه، آتشفشان فعال و لغزش دامنه‌ها - شیب زمین و محدودیت خاک که خانه‌سازی و فعالیت‌های کشاورزی را با مشکل مواجه می‌کند. (ذکر دو مورد، هر مورد ۰/۵)
۱۴. ادیان مبتنی بر یکتاپرستی مانند دین اسلام (۰/۵) ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه مانند هندوئیسم (۰/۵)
۱۵. فرایندی که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری و ... (۰/۵) از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد. (۰/۵)
۱۶. عربی (۰/۲۵) یکی از زبان‌های رسمی سازمان ملل (۰/۲۵)، زبان قرآن (۰/۲۵)، زبان رسمی بیش از ۲۰ کشور است. (۰/۲۵)
۱۷. الف گودال (چاله) (۰/۲۵) ب رسم نیمرخ (۰/۵) ج شرق (۰/۲۵): زیرا خطوط منحنی میزان به هم نزدیک‌ترند. (۰/۲۵) د ۳۰ متر (۰/۲۵)

